

فضیلت ماه شعبان در سیره و کلام معصومین (ع)

ماه مبارک شعبان، ماه بسیار شریفی است و منسوب است به حضرت سید انبیاء (صلی الله علیه وآله)؛ آن حضرت این ماه را روزه می داشت و وصل می کرد به ماه رمضان و می فرمود: شعبان ماه من است؛ هر که یک روز از ماه مرا روزه بدارد بهشت او را واجب شود و از حضرت صادق علیه السلام روایت است که چون ماه شعبان داخل می شد حضرت امام زین العابدین علیه السلام اصحاب خود را جمع می نمود و می فرمود: ای گروه اصحاب من می دانید این چه ماهی است؟ این ماه شعبان است، و حضرت رسول صلی الله علیه وآله می فرمود شعبان ماه من است؛ پس روزه بدارید در این ماه برای محبت پیغمبر خود، و برای تقرب به سوی پروردگار خود.

بحق آن خدایی که جان علی بن الحسین به دست قدرت اوست سوگند یاد می کنم که از پدرم حسین بن علی علیهما السلام شنیدم که فرمود: شنیدم از امیرالمؤمنین علیه السلام که هر که روزه دارد شعبان را برای محبت پیغمبر خدا و تقرب بسوی خدا، دوست دارد خدا او را و نزدیک گرداند او را به کرامت خود در روز قیامت، و بهشت را برای او واجب گرداند.

و شیخ روایت کرده از صفوان جمال که گفت فرمود به من حضرت صادق علیه السلام که وادار کن کسانی را که در ناحیه و اطراف تو هستند بر روزه شعبان گفتم فدایت شوم مگر می بینی در فضیلت آن چیزی فرمود بلی بدرستی که رسول خدا صلی الله علیه وآله هرگاه می دید هلال شعبان را امر می فرمود منادی را که ندا می کرد در مدینه ای اهل مدینه من رسولم از جانب رسول خدا به سوی شما می فرماید آگاه باشید بدرستی که شعبان ماه من است پس خدا رحمت کند کسی را که یاری کند مرا بر ماه من یعنی روزه بدارد آن را پس گفت حضرت صادق علیه السلام که امیرالمؤمنین علیه السلام می فرمود که فوت نشد از من روزه شعبان از زمانی که شنیدم منادی رسول خدا صلی الله علیه وآله ندا کرد در شعبان و فوت نخواهد شد از من تا مدتی که حیات دارم انشاء الله تعالی پس می فرمود که روزه دو ماه شعبان و رمضان توبه و مغفرتست از خداوند متعال.

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: أَلَا إِنَّ رَجَبًا شَهْرُ اللَّهِ الْأَصَمِّ وَهُوَ شَهْرٌ عَظِيمٌ وَإِنَّمَا سُمِّيَ الْأَصَمَّ لِأَنَّهُ لَا يُقَارِبُهُ شَيْءٌ مِنَ الشُّهُورِ حُرْمَةً وَفَضْلًا عِنْدَ اللَّهِ وَكَانَ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ يُعَظِّمُونَهُ فِي جَاهِلِيَّتِهِمْ فَلَمَّا جَاءَ الْإِسْلَامَ لَمْ يَزِدْ إِلَّا تَعْظِيمًا وَفَضْلًا أَلَا إِنَّ رَجَبًا شَهْرُ اللَّهِ وَشَعْبَانَ شَهْرِي وَرَمَضَانَ شَهْرُ أُمَّتِي
پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: رجب، «شهر الله الأصم» است و بدان سبب آن را «اصم» نامیدند که هیچ ماهی به عظمت آن نمی رسد، مردم زمان جاهلیت به رجب حرمت می نهادند و آنگاه که اسلام درخشیدن گرفت، بر حرمت آن افزود. بدانید که رجب ماه خدا، شعبان ماه من و رمضان ماه امت من است،

وسائل الشیعة: ج ۱۰ ص ۴۷۵

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَنْ أَحْيَا لَيْلَةَ الْعِيدِ وَلَيْلَةَ النُّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ، لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ تَمُوتُ الْقُلُوبُ.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله: هر که شب عید (فطر و قربان) و شب نیمه شعبان را احیا کند، در آن

روزی که دلها می میرند ، دل او نمیرد .

ثواب الأعمال : ۲/۱۰۲/۱

الإمام الرضا عليه السلام : كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَيَنَامُ ثَلَاثَ لَيَالٍ : لَيْلَةَ ثَلَاثٍ وَعِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ، وَلَيْلَةَ الْفِطْرِ ، وَلَيْلَةَ النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ ، وَفِيهَا تُقَسَّمُ الْأَرْزَاقُ وَالْأَجَالُ وَمَا يَكُونُ فِي السَّنَةِ .
امام رضا عليه السلام : امیر المؤمنین علیه السلام سه شب را نمی خوابید : شب بیست و سوم ماه رمضان ، شب عید فطر و شب نیمه ماه شعبان ؛ در این شبها ، روزیها تقسیم و مدت عمر و هر آنچه در آن سال رخ خواهد داد ، تعیین می شود . البحار : ۹۷ / ۸۸ / ۱۵
الإمام علي عليه السلام : صَوْمُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ أَرْبَعَاءَ بَيْنَ خَمْسِينَ وَصَوْمِ شَعْبَانَ يَذْهَبُ بَسْوَاسِ الصَّدْرِ ، وَبَلَابِلِ الْقَلْبِ .

امام علی علیه السلام : روزه گرفتن در سه روز از هر ماه - پنجشنبه اول و آخر ماه و چهارشنبه وسط آن و روزه ماه شعبان - وسواس سینه و پریشانی های دل را از بین می برد . الخصال : ۶۱۲ / ۱۰ و سائل الشیعة: ج ۸ ص ۱۰۴

عَنْ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : قَالَ صِيَامُ شَعْبَانَ ذُخْرٌ لِلْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَا مِنْ عَبْدٍ يُكْثِرُ الصَّوْمَ فِي شَعْبَانَ إِلَّا أَصْلَحَ اللَّهُ لَهُ أَمْرَ مَعِيشَتِهِ وَ كَفَاهُ شَرَّ عَدُوِّهِ وَ إِنَّ أَدْنَى مَا يَكُونُ لِمَنْ يَصُومُ يَوْمًا مِنْ شَعْبَانَ أَنْ تَجِبَ لَهُ الْجَنَّةُ

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : روزه شعبان ذخیره روز قیامت بنده است و هر بنده ای که در ماه شعبان زیاده روز بگیرد خداوند امر معیشت او را سامان بخشد و شر دشمن را از او دفع کند . و سائل الشیعه ج : ۱۰ ص ۵۰۵

هنگامی که ماه شعبان فرا می رسد امام سجاد علیه السلام اصحاب خود را فرا می خواند و درباره فضیلت این ماه سخن گفت . آنگاه می فرمود: «هر کس بری محبت پیامبر و تقرب به خداوند، ماه شعبان را روزه بدارد، خداوند او را در روز قیامت مشمول کرامت خود می گرداند و بهشت را بری او لازم می شمارد».

از امام صادق (علیه السلام) روایت شده است: چون ماه شعبان می رسد حضرت زین العابدین (علیه السلام) اصحاب خود را جمع می کرد و می فرمود: ای اصحاب من، می دانید این چه ماهی است؟ این ماه شعبان است، و حضرت رسول (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: شعبان ماه من است، پس در این ماه برای جلب محبت پیغمبر خود، و برای تقرب به سوی پروردگار خویش، روزه بدارید، به خدایی که جان علی بن الحسین (علیه السلام) به دست قدرت اوست، سوگند یاد می کنم از پدرم حسین بن علی (علیه السلام) شنیدم که فرمود: از امیر المؤمنین (علیه السلام) شنیدم: هر که شعبان را برای جلب محبت پیامبر، و تقرب جستن به سوی خداوند روزه بدارد خداوند او را دوست بدارد، و در روز قیامت به کرامتش نزدیک نماید، و بهشت را بر او واجب گرداند.
پیغمبر (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمود : هر که شب عید و شب نیمه شعبان را بعبادت زنده بدارد دلش نمیرد در روزی که دلها بمیرند .

شیخ از صفوان جمال روایت کرده است که امام صادق (علیه السلام) به من فرمود: کسانی را که پیرامون و اطراف تو هستند به روزه شعبان وادار کن . گفتم: فدایت شوم، مگر در فضیلت آن چیزی می بینی؟

فرمود: آری رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) هرگاه هلال شعبان را می‌دید، به منادی دستور می‌داد تا در مدینه ندا کنند: ای اهل مدینه، من از جانب رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) به سوی شما ارسال شده‌ام، آن حضرت می‌فرماید: آگاه باشید، به درستی که شعبان ماه من است، خدا رحمت کند کسی را، که مرا در ماه من یاری کند، یعنی روزه بدارد آن را، سپس امام صادق (علیه السلام) چنین گفت: امیرالمؤمنین (علیه السلام) می‌فرمود: از هنگامی که شنیدم منادی رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) در شعبان ندا داد، روزه شعبان از من فوت نشد، و تا زمانی که زنده هستم به خواست خداوند از من فوت نخواهد شد.

پس می‌فرمود: روزه دو ماه شعبان و رمضان مایه توبه و آمرزش خداست. اسماعیل بن عبدالحق روایت کرده است: نزد امام صادق (علیه السلام) بودم، ذکر روزه شعبان به میان آمد، حضرت فرمود: در فضیلت روزه شعبان چنین و چنان است، تا جایی که انسان مرتکب قتل حرام می‌شود، پس چنانچه شعبان را روزه بدارد، این روزه به او سود می‌رساند، و به خواست خداوند آمرزیده می‌شود! از امام صادق (علیه السلام) نقل شده است که از وجود مبارك ایشان درباره فضیلت روزه رجب سؤال کردند؟ فرمود: چرا از روزه شعبان غافل هستید؟ راوی عرض کرد: یابن رسول الله کسی که یک روز از شعبان را روزه بدارد، چه ثوابی دارد؟ فرمود: به خدا سوگند بهشت پاداش آن است، عرض کرد یابن رسول الله بهترین اعمال در این ماه چیست؟ فرمود: صدقه و استغفار، هر که در ماه شعبان صدقه دهد حق تعالی آن را رشد و نمو دهد همان‌گونه که یکی از شما بچه شترش را رشد می‌دهد، تا آن که در قیامت، در حالی که به اندازه کوه احد شده باشد به صاحبش باز گردد.

چهارم: در تمام این ماه هزار مرتبه بگوید: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَ لَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ»؛ معبودی جز خدا نیست، و نپرستیم جز او را، در حالی که دین را برای او خالص کردیم، گرچه مشرکان را خوش نیاید».

روایت شده است که در هر پنجشنبه ماه شعبان آسمانها را زینت می‌کنند، پس ملائکه عرض می‌کنند، خداوند! روزه‌داران این روز را بیامرز، و دعای آنان را اجابت فرما. در خبر نبوی است: هر که روز دوشنبه و پنجشنبه شعبان را روزه بدارد، حق تعالی بیست حاجت از حوائج دنیا، و بیست حاجت از حوائج آخرت او را برآورد. ششم: در این ماه بسیار صلوات فرستد.

حضرت رضا (علیه السلام) فرمود: شب نیمه شعبان جمع زیادی از دوزخ آزاد گردند و گناهان بزرگ بخشوده شود، در آن شب بذکر خدا و استغفار و دعا پردازید که دعا در آن مستجابست. .. پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: شعبان ماه منست و ماه رمضان ماه خدا است، هر که یکروز را از ماه من روزه دارد من در قیامت شفیع او خواهم بود و هر که دو روز از آن روزه دارد گناهان گذشته اش بخشوده شود و هر که سه روز آن را روزه دارد به وی گفته شود که عمل را از سر گیر.

ابو صلت هروی گوید: آخرین هفته شعبان بخدمت امام رضا (علیه السلام) رفتم، حضرت بمن فرمود: ای ابا صلت ماه شعبان بیشترش گذشت و این آخرین هفته آنست کآنچه را که در گذشته این ماه کوتاهی نموده ای در این باقی مانده تدارک کن و بر تو باد که بنیازهای اصلی خود توجه کنی و دعا و استغفار بسیار کن و قرآن را زیاد بخوان و از گناهانت در پیشگاه خدا توبه نما تا چون ماه خدا به تو

رو کند خود را برای خدا خالص کرده باشی و هر امانت یکار که بگردن داری بپرداز و هر کینه که از مؤمنین بدل درای از دل بزدا و هر گناهی را که بدان آلوده بوده ای دست از آن بردار و از خدا بترس و در پنهان و آشکار امور خویش را بدو تفویض کن ، و هر که بخدا توکل کند خدا او را بس است ...
امام باقر (علیه السلام) فرمود : هر که در شب نیمه شعبان حسین (علیه السلام) را زیارت کند گناهش آمرزیده شود ...

از حضرت رسول (صلی الله علیه و آله و سلم) روایت شده که خداوند در شب نیمه شعبان بندگان را میگرد و آمرزش خواهان را بیامرزد و رحمت طلبان را رحمت کند ولی کینه توزان را همچنان بعقب اندازد.

منابع:

۱: مفاتیح الجنان، مرحوم شیخ عباس قمی (رحمت الله علیه)

۲: جامع الاحادیث

www.aviny.com

اج